

mult év december 13-ikán látta ezt az üstököst, de az az észlelés, az akkori még nagyon gyenge fény miatt bizonytalan volt. Az Encke-féle üstökös keringési ideje három évnél valamivel több, a kerin-

gés ideje minden egyes keringés tartama alatt körülbelül két órával kisebbedik. Eből a tényből következtetett Encke a világtérben lévő ellentálló közegre.

H. Á.

LEVÉLSZEKRÉNY.

KÉRDÉSEK.

(46.) Mi a különbség a *Populus canadensis* és a *Populus nigra* között fára, ágazatra, levélre és termőhelyre nézve.

N. P.

(47.) Egy almafa-ágot küldök szíves megvizsgálás végett, melyen a virág szokatlan nagy, majdnem rózsá-alakú. E rendellenes virág mellett rendez apró, ötszirmú virágok is vannak. Miféle jelenség a virágnak ily változása, a melyet rendszeren csak dísznövényeinken tapasztalunk? B. F.

(48.) Egy tyúkot ölettem meg, melynek ováriumában számtalan, apró, egész diónyi nagyságú tojás közt a mellékelt különös alakú test találtatott. Mi lehet az?

Megjegyzem, hogy községünkben a szárnyas háziállatok az év majd minden szakában járványos betegségekben hullanak; vajjon nincs-e összefüggésben a betegség a küldött képződménnyel? Nemrég olyat is találtam, melynek izomszöveve mintegy bevolt hintve kölesnyi, fehér golyócskakkal.

FRISCHMANN FERENCZ.

(49.) Talán nem érdektelen, ha e kertemben díszlett hármas gyöngyike-virágot beküldve, kérem e különös képződés okát nyilvánosan közölni. B. Gy.

(50.) Bátorodom küldeni e rózsát azon kéréssel, hogy velem tudatni sziveskedjék, mi okozhatta e virág ily kifejlődését.

A rózsátó maga 3—4 éves $1\frac{1}{2}$ méter magas s meglehetősen rakva volt rózsával, s minden virága három felé volt levelek által osztva. J. F.

(51.) A gőzcséplőgép kazánján levő nagy hajtókerék összeköttetésben állván a hajtósíj által a dob tengelyével, míg amaz egyszer fordul körül, addig a dob annyiforgást tesz, mint a hányszor kisebb a kerülete a nagy hajtó kerékénél. Vegyük már most például, hogy a dob tengelyének a hajtósíjjal érintkező kerülete 10-szer kisebb mint a nagy keréké, az esetben míg a nagy hajtókerék egy forgást tesz, addig, ugyanazon idő alatt, a dob 10-szer fordul meg tengelye körül; — képzeljünk most a dob tengelyének a végén egy ep oly nagyságú kereket mint a hajtókerék, a mely szilárd

összeköttetésben levén a dob tengelyével, azzal együtt forog, vagyis tizszerte sebesebben mint a nagy hajtókerék; alkalmazunk most ezen dob tengelyére erősített kerékre szintén egy hajtósíjat, s kössük azt össze, egy második cséplőgép dobjával, melynek tengelykerülete szintén 10-szer kisebb, ennek tengelyére szintén alkalmazunk hajtókerék nagyságú kereket, s hajtósíjjal kössük azt össze egy harmadik cséplőgépnek szintén 10-szer kisebb területű dob tengelyével; s így tovább és tovább mehetünk elméletileg egész a végtelenségig. Hozzuk most működésbe a gőzgépet, nagyon természetes, hogy míg annak kereké egy fordulást tesz, addig ugyanazon idő alatt, a vele összeköttetésben levő dobnak s az erre erősített egyenlő nagyságú keréknek 10, azt ezt követőnek 100, az ezután valónak 1000 és így tovább a 10-ik cséplőgép dobjának már 1,000,000,000 fordulást kellene végeznie. Minthogy ezen forgássebesség gyakorlatilag kivihetetlen, kérdésem az, hogy az adott példánál melyik azon sebességi forgás-maximum, melyet tényleg elérni lehet, vagyis ha például a gőzgép hajtókeréke 1 másodperc alatt 1 forgást végez, a jelzett módon összekötött hány cséplőgépet volna képes hajtani, illetőleg mily sebességi forgás-maximum érhető el egy másodperc alatt? K. L.

(52.) A debreczeni nagy erdőben f. é. június 16-ikán reggeli 2 órakor a villám egy akáczfába csapott. A fa mintegy 10—12 méter magas lehetett, a villám koronáján alul érte törzsét, és szokatlan mértékben forgácsokká és szilánkokká zúta szét. A fa kérge tövig lefoszlott s a villám még a föld alatt, a gyökeren is folytatta romboló hatását. Csodájára jár e fának a debreczeni közönség s az a boldog, a ki emlékül vagy babonából fogpiszkálónak vihet magával egy darabkát.

Evel kapcsolatban elmondok még valamit a debreczeni villámcsapásokról.

Az 1851-ik évben augusztus 1. és 2. közti éjjel leütött a villám az úgynevezett ispotályi toronyba és felgyújtotta. A tűzvész, ámbar a zápor szakadatlanul ömlött óriási mértékűt öltött, s igen sok épü-

let leégett. A következő évben a városnak ugyanezen a táján, a Várad-utcán, 8 ház égett le a villámsújtás következtében.

A 60-as években a Széchényi-utcára kapott a villám s több egymásutáni évben csapott le ugyanazon épületbe, mely a Varga Károly bútorraktáros tulajdonát képezi. Ez épület most villámhárítóval van ellátva és nem is alkalmatlankodik neki a villám.

1878 óta azt tapasztaltam, hogy a nagyerdőre vezető sétateli jobboldali fasort tűzte ki a villám czéltáblájául. Négy ízben csapott le e sorra és roncsolt szét egy-egy tekintélyes nagyságú élőfát. Sőt a mi meglepő, a legközelebbi katasztrófa is ezen fisor irányában történt.

Az említett esetekből azt lehetne következtetni, hogy a villámcsapásokban is bizonyos rendszeresség van, hogy úgy fejezem ki magam, *járása van, mint a jégesőknek*. Igaz-e ez vagy csak a képzelet szüleménye?
N. P.

(53.) Hazánkban még kevés kivétellel mindenütt bevett szokás, hogy az állati hullákat egyenesen az utcára, vagy árkokba, nyílt gödrökbe dobják, a mely eljárással először is a levegőt rontják, de másrészt ennél nagyobb veszélyt is okoznak, mint-hogy ezen bomlásnak indult, és hullamérget bőven rejtő hullákat kiteszik a legyek megszállásának.

Ha az ilyen légy az ember kezére, arczára, nyakára reá száll, és megcsípi, — miként ismeretes — vérmérgezés és halál is lehet a következménye. Így csak itt Dunaföldváron rövid idő alatt három ilyen eset történt. Bölcskey Adolf duna-földvári lakos a nyakán történt ilyen szúrás következtében halt meg; hasonlóan L i t s G u s z t á v uradalmi inspektor, kinek birka-usztatáskor arczát csípte meg ilyen légy. Bárány Bothmér Gábor keze ilyen szúrás miatt e napokban úgy feldagadt, hogy ki tudja, mi lesz a vége.

Igen üdvös szolgálatot tenne a Természettudományi Társulat a közegészségügynek, ha a belügyminisztert figyelmeztetné, hogy valami erős körrendelettel köteleznék a megyéket, meg a szolgabíró urakat stb., hogy mindenemű hullának gyors eltakarításáról gondoskodjanak.

DR. KEMÉNY KÁLMÁN.

(54.) Újabban a difenilamin-t használják a salétrom felismerésére. Hogy erről biztos adatokat kapjak, eleinte 1 grm. salétromsavas káliumot vettem egy liter vízre és mindig lefelé mentem egész 9 mlgrmig, a mikor is reakciót nem kaptam. Az utolsó előtti próbánál 18 mlgrmot vettem, s a reakció akkor még világos volt. A Böttger-féle próba értelmében a kénsav szabadabb teszi a salétromsavat és így módon még 11 mlgrm.

salétromsav volt kimutatható 1 liter vízben. Nagyon kérném ha valaki felvilágosítana, lehet-e kisebb mennyiségeket a Böttger-próba segítségével felismerni és mi módon? és lehet-e más vegyületekben ugyanez próbával a salétromsavat mint fertőzést felismerni, ha igen miképp?

HARTMANN H.

(55.) Az alább közölt feladvány megfejtésével többen foglalkozván, mindegyikünk más-más eredményre jutott, s mindegyikünk a magáét tartván helyesnek, elhatároztuk az ügyet tárgysaink elé terjeszteni.

»Egy embernek 100 liter bora volt egy hordóban, melyből szeretett volna inni, de úgy, hogy a felesége észre ne vegye. Mindennap kihúzott tehát belőle egy litert, s helyette egy liter vizet töltött bele. Ezt gyakorolva 99 napig, kérdés, mennyi bor volt ekkor a hordóban?«
Cs. J.

(56.) Többen azt állítják, s kísérletekkel is bebizonyítottak mondják, hogy a *dinamit* (mi a jó magyar neve?) elrobbanása közben, legnagyobb mérvben *lefelé* hat, más irányokban pedig *(felé és oldalosan)* sokkal csekélyebb hatású.

Való-e ez, s ha igen, mi az oka?

(57.) A naprendszerbeli bolygók és üstökösök is (a Halley-féle kivételével) *mind* nyugotról keletre forognak a nap körül.

Mi ennek az oka?

Más naprendszerek egyes alárendeltjeire nézve, van-e tudomás vagy csak sejtlem is, mily irányban forognak ezek központjuk körül.
S. A.

(58.) Ha megcsömörül egy ökör, mit kell csinálni a legvégső esetben, mikor már hiába hajtják?
K. Gy.

(59.) Ha egy ló feldörgöli térdéit, mivel kell bekenni, hogy ne fehér szőr nőjön ki a megsértett helyeken?
K. Gy.

(60.) Melyik a legkipróbáltabb szer a hús eltartását illetőleg háztartási célokra, jégverem mellőzésével? Föltéve, hogy a Kolbe ajánlotta salicizilsav, savanyú kénsavas káli és chlorkáli keveréke ez, egy kgr. marhahús prészálásához mily súlyarányban keverendő ezen keverék alkotórészei?
K. Gy.

(61.) Ragályos-e a rühösség a juhoknál és mire kell vigyázni, hogy a rüh el ne harapózzék?
K. Gy.

(62.) Mily óvszerek alkalmazandók a keringő ellen, amely betegségben minden nyáron borzasztó sok bárány dül ki a nyájból.
K. Gy.

(63.) Igaz-e azon állítás, hogy ha pókot nyel az ökör, akkor nincs méhesség számára?
K. Gy.

(64.) Nemcsak hazánkban, de más országokban is divatozik a felhők elé való harangozás. Ezt azon jóhiszeműségben teszik,

hogy a vészterhes felhőket eloszlatthatják vagy eltávolíthatják. Vajjon van-e hatása, a harangozásnak a felhők eltávolítására avagy szétoszlására, vagy nincs? Ha van, miért

van s milyen ez a hatás? Ha nincs, miért nincs? s mégis mi oka annak, hogy évszázadok óta ezzel akarják a vészterhes felhőket eltávolítani. B. M.

FELELETEK.

(22.) A fiatal fürjek első tápláléka közt a keményre főtt és apróra vagdalt tojás lényeges szerepet játszik. Még inkább, a homokra kivánom a kérdésöt figyelmeztetni; mely két irányban igen fontos. — Tapasztaltam, hogy a homok-szemcséket szedgettek, s ha az hiányzott, étvágyuk csökkent és hasmenés bádgyasztá őket. Először csak fürdés végett adtam nekik homokot, hogy külső élősdiektől szabadulhassanak; a közben győződtem meg a homoknak még más, életbevágó hivatásáról. VADONA J.

(34.) A fényüket vesztett fém tárgyak tisztítására legcélszerűbb a kréta porból és bécsimészből álló keverék, mit olajjal fél-folyó péppé alakít az ember s posztódarabbal dörzsöli vele a fényesítendő ércfelületet. D. E.

(34.) Az evőeszközök tisztítására igen kényelmesen és »fényes sikerrel« alkalmazhatjuk a kereskedésben kapható »smirgelvasznat«, melylyel a meleg vízzel megmosott és megtörölgetett eszközöket szárazon dörzsölgetjük, a míg szépen nem fénylenek. P. J.

(36.) Hogy mennyiben lehet kárára a virágcserepek talaja a szobában lakók egészségének, az azon a másik kérdésen fordul meg, hogy minő föld alkalmaztatik a cserpekbe virágtalajul. Manapság bizonyítottan tekinthető, hogy a természetben mindenütt, talajban, levegőben, vízben stb. ezrei tenyésznek a baktériumoknak, sőt Duclaux kísérletei határozottan azt látszanak bizonyítani, hogy növényi élet nem is lehetséges az erjesztő baktériumok jelenléte nélkül. Bizonyos tehát az is, hogy bárhonnét veszszük a virágcserepbe a földet, az baktériumokban gazdag lesz. Csakhogy távolról se szabad gondolnunk, mintha minden mikroorganizmus egyszersmind betegségkötő volna. Ha az a kerti talaj, honnét a virágcserep földjét vettük, fertőző bántalomban (pl. tifusz, kolera, dysenteria) szenvedő beteg ürülekeivel szennyezett, úgy szaturálva lehet a kórokozó apró szervezetekkel, melyek ott kedvező viszonyok közt tovább fejlődhetnek, szaporodhatnak. Ennek pedig feltételei: kellő hőmérséklet, tápanyag és nedvesség. Szárazban a baktériumok igen könnyen tönkremennek, s ha virágcserepeinkbe oly földet teszünk, mely a forró napnak több órán át ki volt téve s a szétporlásig kiszáradt, úgy valószínűleg tönkre tettük a baktériumtelep legnagyobb részét, nevezetesen a *betegségkötőket*. De tegyük fel, hogy az ablakba állított díszes virág-

váza földjében baktériumok tenyésznek, pl. a tifusz csírái. Ezek kórokozó képességüket csak akkor érvényesíthetik, ha valami módon az ember szervezetébe jutnak, pl. a szájon át vagy belehelve a tüdőn keresztül. Az első eshetőség már a priori igen valószínűtlen, mert a virágcserep földjét nem kóstolgatja senki. A levegőben pedig csak úgy juthatnának a bacillusok ha 1. a talaj pulverizálva szétporlik vagy 2. ha valamely rothadó folyadék felszínén buborékok pattannak szét s apró folyadékmolekulák a levegőbe szétfeccszennek. E két feltétel egyike sem fordul elő a virágcserepek *nedves és kompakt* talajánál, tehát az infekciótól, mely e forrásból indulna ki, félni egyáltalában nem kell. Ezzel persze épen nincs az mondva, hogy egészen közömbös a használt talaj minősége, sőt a legszigorúbb elővigyázati rendszabályokat ajánljuk mindenki figyelmébe, hogy ily veszedelmes vagy csak gyanús baktériumfészkeket is lakásától távol tartson és megsemmisítsen, virágcserepeibe pedig lehetőleg tiszta helyről vett, kifogástalan televényföldet használjon. Azon ellenvetés, hogy »a levegőben szállongó organikus csírák fölfogására s termelésére alkalmas helyet nyújt« — elveszti jelentőségét, ha meggondoljuk, hogy ama bizonyos csírák *előbb jutnak a tüdőnkbe*, mint a virágcserepbe, s bár előbb jutnának a virágcserepbe mint a tüdőnkbe.

D. ENDRE.

(36.) Ha sok virágot tartanak a szobában, humosus és nyirkos földjük korhadás termékeivel szennyezi a szoba levegőjét. Ha pedig a virágok földje maláriás talajból való, tapasztalás szerint váltólóznak okozója lehet. F. J.

(37.) A közölt eset elég gyakori s gazdasszonyaink közül akárhányan sirtáják jótójo tyúkjaiknak az árnyékvilágból ily módon való kimúlását. A betegség egészen helyi természetű s épen nem az általános testi egészség megzavarásának következménye. Neve a petevezeték szűkülete. Oka valami gyuladás a petefészeketől a kloakáig vezető csövön, a minnek eredménye a csöüregnek teljes összenövése vagy legalább szűkülete. Nem lehetetlen, hogy valamely bejutott *idegen test*, vagy a végbél tartalmának tömeges fölhalmozódása volt oka az említett bajnak. A bonczolás felderítette volna. D. E.

(42.) Az évi statisztikai adatok alapján a Szt.-István koronájához tartozó országok összes (állami és vasúti) telegráf-hivatalához

érkezett az 1883. évben 2.800,979 darab telegramm; ebből 1000 lakosra (15.642.102-nek véve az összes lélekszámot) 179 db. esik. Az 1884. évben már valamivel több esik, minthogy a megérkezett telegramm 2.831,091 db. volt.

Azt hiszem érdekesek, a következő, szintén Magyarországra vonatkozó statisztikai adatok is.

Az összes (feladott és megérkezett) telegramm-forgalomból 1867. évtől kezdve esik 1000 lakosra:

1867. évben	128·673	darab.
1868.	» 128·724	»
1869.	» 160·883	»
1870.	» 192·601	»
1871.	» 274·028	»
1872.	» 310·377	»
1873.	» 302·228	»
1874.	» 251·698	»
1875.	» 254·014	»
1876.	» 284·883	»
1877.	» 303·838	»
1878.	» 334·483	»
1879.	» 313·419	»
1880.	» 303·073	»
1881.	» 290·574	»
1882.	» 338·847	»
1883.	» 346·356	»
1884.	» 359·900	» B.

(42.) 1883-ban Magyarországon 1000 emberre pontos adatok szerint 163 telegramm esett.

VÉGH LAJOS,
telegráfíztst.

(44.) A galandféregnek az emberi testen való jelenlétét egész bizonyosan csak az mutatja, hogy az érett izek az ember végbelén kibujnak. Az eczetes ételekre rá se hederít. (Bővebben l. »A hólyagféregkeről« Term. tud. Közöny X. kötet 210. l.) A »biztos szerek« alkalmazását orvosra kell bízni.

P. J.

(46.) A mennyire a beküldött levelek állapota a meghatározást megengedi, valószínűnek tartom, hogy a *Populus nigra* L. névvel beküldött levelek a *P. canadensis* Desf. levelei, viszont a *P. canadensis* névvel beküldött levelek a *P. nigra* L. levelei.*

A két faj kitűnő jellemzését adja Wesmael A. a de Candolle-féle Prodrómus XVI. kötetének második részében a 327. és 329. lapon, továbbá Dr. Willkomm M. »Förstliche Flora«-jának 455. és 458. lapján. Ezek nyomán a két fajt egymástól a következő jellemek alapján különböztetjük meg.

A fekete nyár elsőrendű fa, vastag

* A levelek szerint való meghatározásra használható Dietz Sándor Rügy-és levélkulcs című munkája.

törzsszel s terebélyes széles, laposan boltózott koronával. Fiatal hajtásai háromléciek, okersárgák, fényesek, idősebb hajtásai sárgászürkék nagy zöldes lenticelákkal. Ágai sima világos hamuszürke parahéjjal fedvők, mely az ágrész korával lassanként átalakul folyton vastagodó, maradó mély s hosszrepedésű, feketélő parakéreggő. Rügyei kúp alakúan hegyeztetek s aranysárga illatos gyantával borítvák. Levelei fiatalon szórton álló s csakhamar lehulló szőröcskékkel bírnak, később egészen kopaszok, rhombosak vagy háromszögűen tojásalakúak, többé-kevésbé hosszán hegyeztetek, alapjukon majd egyenesen csontkítottak, majd ék alakúak, sőt néha sekélyen szívesek is; a levelek széle az állandóan épülő kihegyezett rész kivételével porzósan fogas; felül sötét és fényes, alul világos és halvány (szomorú) zöldek; kifejtetlen 5—10 cm. hosszúak és szélesek, 2,5—6 cm. hosszú, oldalt összenyomott nyéllel, mely, mint a levél főere is, vereslő. A barkák hengeresek, lefelé hajlók; a hím barkák ülők, az elporzás előtt bíborpirosak 3—5 cm. hosszúak, a nő barkák nyelesek, zöldek 13,5 cm. hosszúak. Murvái vékony hártványosok, kopaszok, sárgásak hosszú, bíborszínű pilláira oszlók. Porzói száma 6—8, elporzás után a portokok sárgák, azután feketélők. A maghont tojásakú alakú, kopasz, zöld, 4 hosszanti barázdával. Bibéi visszatűrtek, háromszögűek, sárgák. A termés kúp alakú, kopasz, zöldesbarna, nyeles tok. Virít márcziusban és áprilisban, lombosodik áprilisban, érik május végén. Kiválóan jól tenyészik a mély televényes talajon, de élél a mélyben nedves homoktalajon is.

A kanadai nyár másodrendű, igen gyorsan növekedő fa, nagy tojásakú koronával. Rügyei nagyok, tojásalakúak, barnák, kopaszok, ragadóak. Fiatal hajtásai a parahéjzektől élezettek, idősebb ágai szürkés- vagy barnászöldek. Levelei kopaszok vagy a szélükön igen apró kis szőröcskéket viselnek, s alul az ereken molyhosodók, hasonlóak a fekete nyár leveleihez, de alakjuk igen változik; kifejtetlen 6—12 cm. hosszúak, 5—10 cm. szélesek s 3—5 cm. hosszú s fiatal korban szélesre nyomott, molyhos nyéllel bírnak. A lemez háromszögű, rhombos vagy tojásalakú, kihegyezett, kevésbé horgas, mirigyos porzós fogakkal. Barkája kopasz, a hím ülő, hengeres, 8 cm. hosszú, a murvák sárgásak, hasogatottak s hosszú bíborpillákat hordanak. Porzók száma 20—30, a portokok veresek. Nőbarkája nyeles, 5—8 cm. hosszú, sárgás hasogatott, fogazott pikkelyekkel, zöld kabakalakú, barázdált maghonnal, s ülő vagy nyeles, veséalakú, kétkarélyú, sárgászöld, szélén bíborszínű bibével. Televényes talajban tenyészik.

D. S.

(47.) A beküldött almavirág csakugyan rendellenes s így a növényteratológia körébe tartozó jelenség; különben nem más, mint az ú. n. *teljes virág* jelensége. A virág teljessége (anthopterosis) onnan ered, hogy a három körben fellépő 20—25 porzó hanyatló átalakulást szenvedett s szírommá lett. Az ily hanyatló átalakulást (metamorphosis regressiva) petalody névvel szokás jelölni. (Szász István, Adalékok a növények teratológiájához, Kolozsvár 1876. 20—21. l.) A porzók szírommá való átalakulása majdnem egészen teljes, mert csak a legbelső 1—2 szíromnak — mely a porzószálból alakult — a szélén látható még a portok csökevénye. Ilyen szirmokat találunk lerajzolva Dr. H. B. Franck, »Die Krankheiten der Pflanzen« című munkája 260. lapján. A porzók átalakulása mellett a termőtáj is satnyán fejlődött ki, úgy hogy a virág egészen meddőnek mondható.

A mi az átalakulás előidéző okait illeti, még eddig semmi határozottat, bizonyosat nem tudunk. Valószínű, hogy ez átalakulást a nagyobb mennyiségben felvett szervesetlen tápanyag idézi elő. Tudvalevő ugyanis, hogy a szervesetlen tápanyagok asszimilációját a levelek végezik s így a dúsan felvett tápanyag arra készíti a növényt, hogy az asszimiláló szerveket, a leveleket szaporítsa, s így az egyensúly a gyökérműködés eredménye meg az asszimiláló szervek működése közt létrejött. E feltevést igazolja az, hogy jó tápláló talajban éveken át is meg szokott a teljesség maradni (mely különben vegetatív úton szaporított egyéneknél is megmarad), de ha sovány talajba ültetjük a növényt, a teljesség lassanként kezd megszűnni, s a hanyatló átalakulást szenvedett képletek eredeti alakjokat öltik fel, azaz ismét porzókká lesznek. D. S. ●

(48.) Madaraknál, különösen házi szárnyasainknál gyakori, hogy a peték tavaszkor a kellőnél nagyobb számban érnek meg a lehullásra. Az egyidőben elváló peték a helyi viszonyoknak megfelelőleg összenyomódnak, sőt össze is tapadnak. A tér szűke miatt különféle bizar alakokat ölthetnek; piskóta- vagy csószzerű tojások különböző csavarulatokban eléggé ismeretesek. Néha azonban megcsúsz, hogy ezen torz-petek nem esnek le a petevezetékbe, hanem a nyomás következtében a petefészekre nőnek s ott kórosan elváltoznak.

A beküldött képlet két petének összeolvadásából eredt ily kóros képződmény, mely semmi esetre se áll összefüggésben a tyukok nagyobb mértékben való elhullásával. DR. Ö. L.

(49.) A beküldött georgina (Dahlia) ág a szalagosodás (fasciatio) rendellenességét

tűnteti fel, mely abban áll, hogy egy növénynek valamely, a szárhoz (tengelyhez) tartozó része a fejlődés rendes menetétől eltérőleg alakját megváltoztatja s szalagszerűen elszélesedik, ellapul.* Az elszalagosodás az eddigi tapasztalatok szerint majdnem minden növénynél előfordulhat, gyakrabban a két- mint az egyszikűeknél. Kétféle fasciációt szoktak megkülönböztetni: a) egyszerűt, mely a szár tenyésző csúcsának elszélesedéséből veszi eredetét, s b) összetett, mely mindig egyes, különben különálló, részek összenövéséből származik. Megjegyzendő, hogy minden szalagosodott képződménynél színváltozás, rovátkosság, görbületség stb. lép fel.

A beküldött georginánál a rendes körülmények közt a szár végén külön-különálló három egy-egy fészekvirágzatot hordó kocsány összenőtt, azért, mert a három kocsány rügye egymáshoz igen közel lépett fel s együttesen fejlődött ki. Az összenövés már külsőleg is észrevehető a szalagosodott képleten végig futó két mély árok s a három erősen kidomborodott kiemelkedésen. Keresztmetszeten igen világosan látható, a mennyiben a három kocsánynak megfelelő bél, illetve cső s nyálábrészletek külön-különállnak s a kocsányok csak a bőrszövet s a kéreggel függnek össze. Az elszalagosodás különben még a fészkekre is kiterjedt, a mennyiben kevéssé ezek is elaposodtak.

A szalagosodás Frank** véleménye szerint mindig a tápanyagok nagy bőségének a következménye. D. S.

(50.) A beküldött rózsavirágon a leggyakoribb rendellenességek egyike látszik, melyet átnövésnek (prolificatio, proliferatio) neveznek.† A róza rendes virágától abban tér el, hogy a virág szervei közt a virág közepén a virágot hordó ágrész folytatásaként központi sarjadzás útján egy új ágrész fejlődött ki, a mely csupán virágokat hord. Az átnövésnek okát Sorauer†† abban találja, hogy a rendes körülmények közt élő növény hirtelen bő tápanyagot s nedvességet kapott s vett fel, melynek feldolgozására már most mennél több levélnemű szervet igyekeznek létrehozni. D. S.

* Szász I., Adalékok a növények teratológiájához 31—35. lap.

** Dr. A. B. Frank, Die Krankheiten der Kulturpflanzen, Breslau 1880. 231—234. l.

† Szász István. Adalékok a növények teratológiájához. Kolozsvár 1876. 14—15. l.

†† Dr. Paul Sorauer. Handbuch der Pflanzenkrankheiten. Berlin 1874. 95—96. l.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.